

Okresní soud

Liberec

Č.j.: 9 Nc 451/2014-28

Znalecký posudek

Na základě usnesení Okresního soudu v Liberci ve věci péče o nezletilého

Filipa [REDACTED]

byla soudem ustanovena znalkyně PhDr. Jindřiška Lejsková, soukromá ordinace klinické psychologie Liberec, zapsaná v seznamu znalců KS Ústí nad Labem.

Úkolem znalkyně je zodpovědět soudu tyto dotazy:

- 1) Jaký je vzájemný vztah mezi nezletilými dětmi a matkou.
- 2) Jaký je vzájemný vztah mezi nezletilými dětmi a otcem.
- 3) Zda nezletilý některého z rodičů upřednostňuje, v případě, že ano, proč.
- 4) Zda osobnost matky vykazuje odchylky /v jakém směru od normálně strukturované osobnosti s ohledem na požívání alkoholu matkou/.
- 5) Jaké jsou výchovné předpoklady obou rodičů.
- 6) Jaký typ výchovné péče s ohledem na citový a rozumový vývoj nezletilého je vhodný s přihlédnutím k tomu, který z rodičů je lépe schopen působit na zdravý citový a rozumový vývoj nezletilého.
- 7) Zda je s ohledem na zdárný nezletilého vhodný pravidelný kontakt s oběma rodiči, v případě, že ano, v jakém rozsahu.

- 8) Sdělit případné další skutečnosti, které by mohly mít vliv na rozhodnutí soudu.

Výpisy ze spisu:

Okresní soud Liberec 7. 10. 2014 – návrh na úpravu rodičovské odpovědnosti, který podal otec s odůvodněním, že a matkou nezletilého syna již nežijí ve společné domácnosti a syn je v jeho péči.

Ve spise jsou dále založeny dokumenty týkající se finančních poměrů obou rodičů.

Okresní soud Liberec 24. 11. 2014 – návrh na vydání předběžného opatření, který podal otec, kde uvedl, že matka nezletilého Filipa propadla alkoholu, nebyla schopna se o syna postarat, v mnoha případech se musela postarat i starší dcera matky. Se synem bydlí u rodičů již od dubna t. r., ale matka požaduje syna zpět až nyní, nemá jistotu, že se bude schopna o syna postarat a proto navrhuje vydání rozsudku, kterým je matka povinna snést svěření nezletilého syna Filipa do péče otce.

Ve spise jsou dále založena čestná prohlášení starší dcery matky a matky, kde shodně uvádějí, že matka nezletilého má problémy s alkoholem, odmítá se léčit, a proto se otec rozhodl se synem odejít, v čemž ho plně podporují.

Městský úřad Frýdlant 26. 11. 2014 – zpráva, kde se uvádí, že dne 19. 11. 2014 je kontaktovala matka s tím, že nesouhlasí s návrhem otce; je pravda, že měla problémy s alkoholem, sama již navštívila odbornou pomoc, ale nemá písemný záznam, styk se nezletilým probíhá pravidelně jednou za 14 dní na celý víkend, matka by chtěla střídavou péči. Má k dispozici samostatnou bytovou jednotku, vše bylo shledáno v naprostém pořádku a čistotě, byt je vhodně vybaven pro pobyt nezletilého. Matka dále sdělila, že syna nebude brát od otce násilím, souhlasila by s prozatímní dohodou s otcem, otec s tímto řešením rovněž projevil souhlas. Domácnost otce byla

v době šetření shledána v naprostém pořádku a čistotě, je vhodně zařízena pro pobyt nezletilého, prarodiče sdělili, že matce kvůli její závislosti nedůvěřují.

Okresní soud Liberec 27. 11. 2014 – usnesení o zamítnutí návrhu otce na vydání předběžného opatření.

Okresní soud Liberec 16. 12. 2014 – protokol o jednání, kde otec uvedl, že matka na syna neplatí žádné výživné, stýká se s ním jednou za 14 dní o víkendu. Matka měla problémy s alkoholem, od dcery Kristýny se dozvěděl, že nebyla schopná se o syna kolikrát postarat, když se odstěhoval on se synem, ona odešla ke svému otci, situace již byla neúnosná. Od doby, co žijí odděleně, na matce nic nepozoroval, ale ví od matčiny rodičů, že dále pije a dvakrát se stalo, že Filip šel za nimi, že maminku nemůže vzbudit. Veškeré náklady syna hradí sám, pracuje na směny, s péčí vypomáhají jeho rodiče; s matkou uzavřeli mimosoudní dohodu, kdy se matka se synem stýká sudé víkendy a teď poprvé by ho měla mít v lichém týdnu od úterý do pátku. Matka uvedla, že ani na jedno dítě v současnosti výživné neplatí, je pravda, že měla problém s alkoholem, byla 3x u psychologičky v Liberci, jméno neví, nyní dochází k MUDr. Strnadové, léky nebere žádné, v současné době nepije. Pro syna pořídila nějaké hračky a oblečení, se synem se stýká tak, jak uvedl otec. Opatrovník uvedl, že dětská lékařka nemá k péči rodičů žádné připomínky, rovněž tak MŠ. Matka dále sdělila, že dochází k anonymním alkoholikům, k doktorce Strnadové má přijít pouze v případě, že by měla nějaký problém.

Okresní soud Liberec 24. 3. 2015 – protokol o jednání, kde otec uvedl, že u něj nedošlo k žádné změně, problémy se stykem nejsou, matka se stará, vrací ho v pořádku, výživné za celou dobu nezaplatila, i nadále by chtěl syna do výlučné péče s tím, že u matky by byl syn od středy do pátku. Matka uvedla, že ani u ní nedošlo ke změnám, styk probíhá, problémy nejsou, nikam nyní nedochází, buď je v práci, nebo se stará o syna. Opatrovník sdělil, že domácnost matky je v naprostém pořádku, styk funguje bez problémů, rodiče spolu komunikují. Matka preferuje střídavou výchovu, otec má však obavy

z matčiny závislosti na alkoholu. Filip má rád oba rodiče, líbí se mu u obou, nejraději by byl, kdyby rodiče byli spolu. Doporučují vyhotovení znaleckého posudku.

Vyšetření Pavla [REDACTED], otce nezletilého:

Vyšetření proběhlo podle obvyklých postupů. Byla zjišťována anamnestická data, veden řízený pohovor a administrovány standardizované testové metody.

Pozorování:

K vyšetření je vstřícný, ochotně navazující kontakt. Přiměřeně upravený. Psychomotorické tempo je v normě. Řeč obsahově i formálně správná. Chování zcela ve společenské normě, vstřícný. Spolupráce při vyšetření velmi dobrá.

K rodinné anamnéze uvedl, že otci je 72 let, je zdravý. Má odborné vzdělání, pracoval jako elektrikář, nyní v důchodu. Povahově je přísnější. Alkohol pije příležitostně, je nekuřák. Psychiatricky nikdy nebyl léčen a ani v jeho rodině se nevyskytuje psychiatrická přítěž.

Matce je 69 let, zdráva. Má základní vzdělání, pracovala jako dělnice. Alkohol nepije, je nekuřačka. Povahově je moc hodná, spíše rozmazlující. Psychiatricky nebyla léčena, v rodině se nevyskytuje psychiatrická přítěž.

Posuzovaný má tři starší sestry /45,47,49 let/, všechny jsou zdravé, mají rodiny. Stýkají se společně, dobře spolu vychází.

K osobní anamnéze uvedl, že pokud ví, matka problémy v těhotenství neměla žádné. Porod proběhl v termínu, bez komplikací.

Raný vývoj byl zcela v normě. Chodil do mateřské školy, neměl tam žádné problémy s adaptací. Zaškolen byl v šesti letech, rovněž školní adaptace proběhla zcela normálně. Prospěchově byl průměrný, potíže s chováním

nikdy neměl. Po základní škole šel na učňovský obor tesař, získal výuční list. Nyní pracuje jako montážní dělník, s prací je spokojen.

Absolvoval základní vojenskou službu v délce jednoho roku, bez kázeňských problémů.

Nebyl soudně trestán.

Netrpí žádnými závažnými ani chronickými nemocemi, neprodělal žádné úrazy ani operace. Nikdy nebyl v bezvědomí ani neměl záchvaty křečí. Netrpí žádnou alergií.

Alkohol pije jen příležitostně, je slabý kuřák do 10 cigaret denně. Drogy nikdy neužíval ani nezkoušel.

První vážnější vztah měl v 17 letech, pak měl ještě dvě partnerky, ženatý ale nikdy nebyl a neměl ani žádné dítě. S paní [REDAKCE] se poznal asi před jedenácti lety, pomáhal jí s rekonstrukcí bytu u rodičů. Chodili spolu asi půl roku, pak začali společně žít. Vztah byl harmonický, problémy žádné neměli. Syn se narodil po devíti letech vztahu. Je pravda, že již tenkrát měla paní [REDAKCE] problémy s alkoholem, domlouvali jí i rodiče, byly epizody, kdy pila dost, i si alkohol schovávala. Když jí pak i s rodiči domlouvali, tak se to zase uklidnilo. Zhruba před 1,5 rokem se situace opět zhoršila, dokonce udělala autonehodu pod vlivem alkoholu, bývala silně opilá, nebyla schopna se o syna postarat, starala se spíše dcera /z matčina 1. manželství, kterou rovněž společně vychovávali/. Ona měla i problémy s jídlem, co snědla, to vyzvracela. Vzali ji s matkou do Liberce na protialkoholní, tam řekli, že nemají místo, ona se pak začalo vymlouvat. On řekl, že to takhle dál nejde a odstěhoval se s dětmi k rodičům, i její dcera chtěla jít s ním.

V současné době se syn s matkou stýká po týdnu, takhle se dohodli na sociálce, trvá to asi půl roku. Je pravda, že otec není zcela spokojen s výchovou matky, dává příliš prostoru pro počítač, on dává přednost tomu, aby si rodič s dítětem hrál nebo vykonával nějakou jinou činnost. Jinak ale žádný zásadní problém ve výchově otec nezjistil, syn snáší střídání dobře.

Po rozhovoru u znaleckého šetření otec souhlasí s tím, že střídavá péče, tak jak probíhala do doby znaleckého šetření, bude pokračovat. Pokud by se vyskytly závažné problémy ať ze strany matky nebo syna, požadoval by změnu.

Vlastní vyšetření:

Orientační vyšetření intelektových schopností – Raven:

Intelektové schopnosti jsou aktuálně rozvinuty v pásmu normy, respektive nad středem pásma normy /nad 50.percentil/. Výkon v průběhu testu poměrně vyrovnaný, v závěru však již ubývá koncentrace pozornosti, řešení je méně kvalitní. Celkově však výkon odpovídá očekávanému rozložení na zjištěné intelektové úrovni. Tato intelektová úroveň odpovídá i jeho životní kariéře.

ROR: struktura osobnosti ještě normálně rozvinutá, s mírně vyznačenými rysy astenie. Protokol je integrovaný ve většině podstatných znaků, nejsou přítomny znaky duševního onemocnění. Myšlení ještě dostatečně pohyblivé a pružné, není přítomna stereotypie v myšlenkové činnosti. Je přiměřená schopnost přizpůsobení běžnému myšlení, respektive obvyklému pojmání reality. Zaměření je praktického typu. Percepce skutečnosti je dostatečně spolehlivá. Realitní index je v normě, spíše při její horní hranici. Schopnost syntéza a závěrů přiměřená. Myšlenková produktivita se pohybuje v průměru. Schopnost sociálního kontaktu je ještě dostatečně rozvinuta. Emoční složka osobnosti rovněž dostatečně rozvinutá a vyžralá. Je mírná převaha introverzivního prožívání. Nejsou zjevné znaky egocentrismu či znaky pithiatické. Aktuálně nejsou v protokolu přítomny znaky svědčící pro lehčí dysforii, nejsou znaky svědčící pro depresi ve smyslu endogenity. Možnost impulsivní reaktivity v zátěži je v osobnosti přítomna v obvyklém rozsahu, je mírně zvýšená vnitřní tenze. V protokolu nejsou přítomny znaky svědčící pro primárně vyšší hladinu agresivity ani zjevná pohotovost k primárně agresivnímu jednání. V protokolu nebyly dále zaznamenány znaky svědčící pro organické postižení centrální nervové soustavy ani znaky svědčící pro duševní onemocnění.

MMPI – normálně strukturovaná osobnost. Lžiskór odpovídá normě.

Dotazník ŠhaN – nejsou přítomny známky vyšší dráždivosti, je lehčí sklon k impulsivní reakci v zátěži. Hladina spontánní agresivity je však v normě.

Nedokončené věty – vnímá se jako člověk přiměřených ambicí, ztotožněný se svojí životní situací, přiměřeně závislý na svém sociálním poli. Je přítomen pozitivní vztah k nukleární rodině. Konfliktní oblastí je rozchod partnerství. Dále jsou vyznačeny astenické postoje v reaktivitě a obranných mechanismech. Očekávání řešení je spíše pasivního charakteru s mírnými subjektivními výčitkami pro slabost vlastních postojů. Očekávání do budoucna má pozitivní charakter, zdůrazňuje, že je schopen se postarat přiměřeným způsobem o syna.

Dotazníky neuroticismu – všechny sledované škály jsou v normě. Jsou naznačeny mírné obtíže, které lze anamnesticky sledovat a pro které je léčen. U posuzovaného jsou zjistitelné projevy neurotické reaktivity, aktuálně nikoliv však v míře patologické.

Zungův dotazník deprese – nejsou přítomny znaky svědčící pro depresi, psychický stav je přiměřeně stabilní.

Vyšetření [REDACTED], matky nezletilého:

Vyšetření proběhlo podle obvyklých postupů. Byla zjištěna anamnestická data, veden řízený rozhovor, administrovány standardizované testové metody.

Pozorování:

Posuzovaná se dostavuje přiměřeně upravena, bez nápadností ve vzhledu. V současné době chodí o berlích po zlomenině patní kosti. Kontakt navazuje spontánně, drží po celou dobu vyšetření. Psychomotorické tempo v normě.

Řeč je obsahově správná, formálně rovněž. Spolupráce při vyšetření je dobrá. Jiné zvláštnosti v chování nejsou pozorovány.

Rozhovor:

K rodinným anamnestickým údajům posuzovaná uvedla, že vlastního otce vůbec nezná, rodiče se rozešli, když jí byly tři roky. Posléze ji adoptoval nový partner matky, který ji vychoval do dospělosti. Náhradnímu otci je 60 let, je po operaci srdce. Je středoškolák, pracoval jako horník. Nepije zvýšeně alkohol, je stopkuřák. Povahově je uzavřený. Trestán nebyl. Na psychiatrii se neléčil, psychiatrická přítěž se v jeho rodině nevyskytuje.

Matce je 59 let, trpí fibrózou plic. Je vyučená prodavačka, pracovala jako řeznice, nyní je již ve starobním důchodu. Alkohol pije jen příležitostně, je střední kuřačka. Trestána nebyla. Psychiatricky nebyla léčena, v její rodině se nevyskytuje jiná psychiatrická přítěž.

S oběma rodiči posuzovaná vychází dobře.

Posuzovaná má polorodého bratra, 35 let. S bratrem se nestýká, byl dlouhodobě ve výkonu trestu.

Z osobní anamnézy uvedla, že o okolnostech těhotenství a porodu není blíže informována, snad bylo vše v normě. Raný psychomotorický vývoj byl v normě.

Mateřskou školu navštěvovala, adaptace byla dobrá. Zaškolená byla v sedmi letech dle věku do základní školy. Prospívala velmi dobře. Po základní škole šla na zdravotní školu, tu ukončila ve 3. ročníku, neučila se. Poté šla pracovat brigádně jako servírka, tam se seznámila s otcem své dcery. Po mateřské dovolené nepracovala kvůli dceřinu onemocnění, byla s ní doma do jejich 15 let. Pak pracovala v různých profesích, nakonec jako sanitářka. V současné době je v pracovní neschopnosti po úrazu nohy.

Ke zdravotnímu stavu uvedla, že prodělala jen obvyklé nemoci. Operována byla opakovaně pro gynekologické příčiny, je po hysterektomii pro suspektní

nález. Chodí na kontroly po roce. Prodělala zlomeninu patní kosti, byla operována. Nebyla nikdy v bezvědomí, neměla záchvaty křečí. Netrpí žádnou alergií. Na psychiatrii se doposud nikdy neléčila.

Menses má od 13 let, v minulosti pravidelně. Rodila dvakrát, potraty žádné neměla.

Alkohol začala pít v době středoškolských studií, ale bylo to jen nárazově. V době, kdy nastaly problémy s manželem, ona se odstěhovala k rodičům i s dcerou, ale i tam to nefungovalo, v té době začala požívat zvýšeně alkohol. Byla to zpočátku jakoby samoléčba, netrápila se pak. V té době pila tak dvě skleničky denně. Když později našla nového partnera pana Vorlíčka, alkohol doma pili, to se již konzumace zvýšila, pila v průběhu celého dne, do opilosti nepila, měla jen určitou hladinu. Pak v zaměstnání poznala kamarádku, tam se to zvrhlo, měla pocit, že ji všechno utiká, pila již masivně až do opilosti. V té době pan ██████ vzal syna a odstěhoval se s ním k rodičům. Z toho byla zcela v šoku, dokázala pití zarazit, nikdy si již domů nic nekoupila. V současné době abstínuje, problémy nemá. V minulosti byla již rozhodnuta podstoupit protialkoholní léčbu, pan ██████ s matkou ji vezli do liberecké nemocnice, tam ji ale nepřijali a od té doby se již o nic nepokusila, situaci zvládala. Pak byla ještě dvakrát na sezení Anonymních alkoholiků v Praze, ale ten styl jí nevyhovoval, přerušila to i proto, že situaci zvládala bez větších obtíží. Rovněž dvakrát navštívila psychologku v Liberci.

Kouří 15 cigaret denně. Drogy nikdy neužívala ani s nimi neexperimentovala. Soudně trestána nikdy nebyla.

První vážnou známost navázala asi v 15 letech, pak měla asi dvě známosti a pak poznala bývalého manžela. Chodili spolu dva roky, pak uzavřeli sňatek, protože byla těhotná. Narodila se jim dcera, dcera však nebyla zdráva, manžel to špatně nesl a ona se pak zcela upnula na ni. Rozvedli se po třech letech. Pak byla sama a pak po třech letech našla přítele, žily s ním ve společné domácnosti tři roky. Vztah vyšuměl, ona se přestěhovala s dcerou zpátky k rodičům a tam se seznámila s panem ██████. Chodili spolu asi půl roku, on jí pomáhal dodělat rekonstrukci bytu, pak začali společně žít. Po letech se jim narodil syn. Ten vztah nebyl špatný, je pravda, že příčina

rozchodu byla na její straně, žádné závažné problémy mezi sebou neměli. Musí říct, že lituje toho, že jejich vztah skončil. V současné době má nového partnera, vychovává s ním jeho dceru z předchozího vztahu a jejich situace je stabilizovaná, nemají problémy.

K věci dále sdělila, že jak již uvedla při synově vyšetření, jsou schopni se s otcem syna dobře dohodnout, chtěla by zatím, aby péče pokračovala jako v současné době, kdy střídají syna zhruba po týdnu. Je schopna bez problémů se o syna postarat a je přesvědčena, že i syn je spokojený.

Vlastní vyšetření:

Orientační vyšetření intelektových schopností – Raven:

Intelektové schopnosti jsou aktuálně rozvinuty v pásmu normy, při středu pásma normy /50. percentil/. Výkon v průběhu testu poměrně vyrovnaný, v závěru však již ubývá koncentrace pozornosti, řešení je méně kvalitní. Celkově však výkon odpovídá očekávanému rozložení na zjištěné intelektové úrovni. Tato intelektová úroveň odpovídá i její životní kariéře.

ROR – osobnost akcentovaně strukturovaná, nekomplikovaná. Aktuálně vyšší hladina úzkosti a přecitlivělosti. Emotivita méně vyzrálá, mírně přítomny pithiatické prvky, aktuálně rovněž méně stabilní, s rysy závislosti. Zřejmá pohotovost k úzkostné reaktivitě v zátěži. Realitní index v normě, svědčí mimo jiné i pro dostatečnou racionální kontrolu, kontakt s realitou správný. V protokolu nejsou přítomny znaky svědčící pro duševní onemocnění, rovněž nejsou přítomny známky organického postižení centrální nervové soustavy.

MMPI – struktura osobnosti akcentovaná, dominují rysy senzitivity. Rovněž je přítomna lehká porucha nálady ve smyslu dysforie, výraznější emoční labilita.

Freiburský osobnostní dotazník – v tomto testu se prezentuje jako člověk psychosomaticky nenarušený, neagresivní a dostatečně se ovládající. Vidí se jako osoba emocionálně labilní. V sociálních kontaktech je dostatečně jistá, přiměřeně navazující kontakty. Jinak je úzkostná, s nižší frustrační tolerancí. Nepovažuje se za reaktivně agresivní, s dostatečným sebevědomím a dostatečnou sebedůvěrou. V postojích je spíše submisivní. Sociální kontakty navazuje snadno. Považuje se za přiměřeně sebekritickou a otevřenou. Svoji povahu vnímá jako vyrovnanou, s lehkou převahou rysů introverze, emocionálně labilní. V sebepopisu se vnímá jako osoba vyznačená průměrnými femininními rysy.

Dotazníky neurotičnosti – jsou přítomny lehce známky neurotické reaktivity. Jedná se o lehce akcentovanou strukturu osobnosti, aktuálně méně dobře komponovanou, respektive méně zátěži odolávající.

Zungův test deprese – nejsou přítomny známky deprese.

ŠhaN – aktuálně se cítí rozmrzelá, v obvyklých pocitech se objevuje větší impulzivita, vůči druhým lidem projevuje občasnou zášť nebo nevěli. Celkově projevy a hladina spontánní agresivity odpovídají ještě normě.

Nedokončené věty:

Nejvyššími hodnotami jsou jí rodina, pohoda a osobní štěstí. Vztahy k nukleární rodině jsou lehce problematické /kritika otce, týkající se jeho větší uzavřenosti/. Vztah k matce je užší, je významná identifikace s ní a jejími problémy. Cítí výčitky vůči sobě, že byla slabá a nedokázala se postavit přiměřeně konfliktům. Přiměřeně závislá na sociálním poli, je pro ni důležité, ale svoji pozici v sociálních vztazích hodnotí jako dobrou, souřadnou. Konfliktní oblastí je jednoznačně její selhání v partnerském a rodičovském vztahu /problémy s alkoholem/, které je však rozhodnut pokud možno napravit, cítí se na to dostatečně psychicky silná. Očekávání budoucnosti je jinak pozitivní.

Vyšetření nezletilého Filipa [REDACTED]

Vyšetření proběhlo podle obvyklých postupů v dětské klinické psychologii v ordinaci znalkyně 2. 7. 2015, kam posuzovaného doprovodila matka. Byla zjišťována anamnestická data, veden řízený pohovor a administrovány standardizované testové metody.

Pozorování:

Fyzicky přiměřené rozvinuté dítě, hygienicky dobře upravený. Při vyšetření kontakt navazuje zcela spontánně. Nezletilý nemá obavy, není úzkostný, k vyšetřující je v průběhu vyšetření vstřícný. V průběhu vyšetření není pozorovatelný neklid, pracuje soustředěně, vydrží v pracovní činnosti, jak odpovídá jeho věku. Řečový vývoj je obsahově v normě, formálně trvá dyslalie / ř, r, sykavky/. Psychomotorické tempo je v obvyklé normě. Obvyklé dovednosti věkové kategorie posuzovaného / pozornost a její tenacita/ jsou v normě, pouze držení tužky dosud ne přesně nacvičeno /úchop ve špetce/. Pracovní dovednosti jinak rovněž odpovídají věku. Právák. Pro vlastní vyšetření je schopný dostatečné spolupráce. Jinak chování bez dalších nápadností.

K osobní anamnéze posuzovaného matka uvedla, že nezletilý je narozen z jejího druhého těhotenství. Těhotenství probíhalo bez komplikací. Porod byl v termínu, ale byl vyvoláván, protože plod již nerostl, bez dalších komplikací. Porodní hmotnost byla 3100 g/47 cm. Nezletilý nebyl kříšen, prodělal slabou novorozeneckou žloutenku, nebyl ozařován. Kojen byl tři měsíce, dále již matka neměla mléko.

Raný psychomotorický vývoj byl v normě. Chodil kolem dvanáctého měsíce, mluvil rovněž kolem prvního roku, ale má dosud vadu řeči, má zatím logopedickou péči ve školce. Čistotu udržuje od jednoho roku. Enkopresou nikdy netrpěl.

Posuzovaný neprodělal žádná závažnější ani chronická onemocnění. Neprodělal žádné úrazy ani operace. Nikdy nebyl v bezvědomí, neměl žádné křeče. Netrpí žádnou alergií.

Do jeslí nechodil, mateřskou školu navštěvuje od tří let dosud. Adaptace ve školce byla krátce problematičtější, po 14 dnech byl již bez problémů, rovněž v současné době nemá žádné problémy s chováním. Ani doma problémy s chováním nemá. Rád si hraje s autíčkama, hraje rád pexeso a černého Petra. S výchovou syna nejsou žádné problémy, vychází se všemi dobře, s dětmi se nepere, agresivní není. Při seznamování je zpočátku stydlivý, ale když to překoná, k dětem vstřícný a přátelský.

V současné době si syna s otcem střídají po týdnu. Dle matky je situace vyhovující, syn s tím žádné problémy nemá, spíše matka má pocit, že mu to vyhovuje, je to pro něj pestré. Je samozřejmé, že by chtěla mít syna ve vlastní péči, ale uvědomuje si, že udělala velký problém, je tedy ochotna se dohodnout i o jiné formě péče. Z toho co se nabízí se jí zdá nejlepší střídavá péče, kterou by chtěla po týdnu, jak to v podstatě již delší dobu funguje.

Rozhovor:

On vůbec neví, kdo jsem, maminka mu řekla, že půjdou na zmrzlinu a pak půjdou domů, protože oni se odstěhovali daleko od táty. Máma s tátou spolu nebydlejí, protože má máma zlomenou jednu nohu a má tam šroubky. Ted' je u mámy a pak u táty a pak zase u mámy a takhle to vždycky dělají. Jemu se to tak líbí. Jenom u mámy by bydlet nechtěl, protože u táty má tátu, babičku a dědu a taky tam jezdí Týnka. Když je u táty tak se mu po mámě stýská a u mámy se mu stýská po tátovi a babičce, tak je rád, když může být takhle...

Vlastní vyšetření:

Orientační vyšetření intelektových schopností – Terman-Merill: intelektové funkce jsou aktuálně rozvinuty v pásmu normy, mírně nad jejím středem /IQ 105. Pozornost je mírně oslabena a rozvolňována i přítomným neklidem, motivace k práci nízká. Pracovní návyky nejsou ještě dostatečně upevněny, rychle zadaný úkol opouští.

Test tří přání:

- chtěl by batmana

- chtěl by mít hodně autíček
- chtěl by mít hodně hraček

Kresba lidské postavy:

Formální zpracování odpovídá věkové kategorii. Identifikační figura je mužská, zcela na dětské i věkové úrovni /on sám nebo táta/. Kvalitativně nejsou zdůrazněny znaky, svědčící pro vyšší zaměření na tělové schéma, jsou přítomny pasivní postoje a obtíže s navazováním užších citově podbarvených kontaktů při převaze fixace na mateřskou figuru. V kresbě nejsou přítomny jednoznačné známky strachu nebo obav z dospělých osob, emoční vyladění je pozitivní. Celkově kresba svědčí pro normální osobnostní vývoj nezletilého.

Kresba stromu: Formálně kresba poukazuje na přiměřenou schopnost adaptace ve změněné situaci. Nejsou přítomny znaky svědčící pro větší nedůvěřivost k okolí a uzavřenost. Z dalších charakterových rysů dominuje nerozhodnost, hravost a snadnější ovlivnitelnost, což ovšem odpovídá věkové hladině posuzovaného. Nejsou přítomny znaky charakterizující zvýšenou touhu po zážitcích ani vnitřně prožívaná snaha být v popředí /hysterické rysy/. Celkově lze hodnotit kresbu jako výraz přiměřeného vývoje osobnosti.

Pustý ostrov:

Na pustý ostrov by si vzala mamku, tátu a Týnku, to by mu vyhovovalo, byl by rád...

Test začarované rodiny:

Nejdříve kreslí maminku /pejsek/, taťku /kočka/ a nakonec sestru /zebra/. Kresba nevyjadřuje zjevné konflikty ani hostilní postoje mezi členy rodiny. Celkově kresba odpovídá jeho aktuální životní situaci a vyjadřuje dobrou adaptaci na ni a zároveň i kvalitní vztahy dítěte jak k dospělým osobám v okolí, tak ke starší polorodé sestře. Kresba odpovídá běžnému dětskému pojmání rodinného kruhu.

Projektivní test rodinných vztahů B – A:

Z řady figurek, které jsou k dispozici, vybral figury matky, otce a sestry a babička otce a tety od táty. Neuvedl žádné osoby, ke kterým má negativní vztah /nemá je rád/. K vybraným figurám zařazovala dle poučení, které pochopil přiměřeně věku, jednotlivé charakteristiky. Kvantitativně nejvíce položek přiřadil v pořadí matka, otec, sestra. Ostatní vyjmenované figury /babička, tety/ v dalším hodnocení vynechal, je zřejmé, že podstatný význam pro něj mají pouze nejbližší rodinní příslušníci, jak to ostatně odpovídá i věku posuzovaného. Tento výběr i jeho pořadí rovněž koresponduje s výsledkem kresebného testu rodiny. Nejvíce položek přiřadil v pořadí matce, otci a sestře a pak sobě ve smyslu pozitivního hodnocení své osoby. Nejvíce kladných citů projevuje jak v množství, tak ve směřování, k matce a otci. Postoj k sestře je rovněž kladný, s přiměřeným podílem vysílaných citů negativních a zároveň pozitivně přijímaných, přicházejících od sestry. Tato skutečnost odpovídá i věkově dané potřebě především mateřské figury, kdy pozitivní vztah k otci zpravidla následuje až vztah k matce. Na základě zhodnocení lze konstatovat, že posuzovaný zaujímá jednoznačně pozitivní citové vztahy k matce, ke které je také citově aktuálně nejvíce poután. Fixace je pevná, stejně jako na další členy rodiny /otec, sestra/. Je zřejmé, že se posuzovaný má dobře vytvořenou, pevnou a kladnou citovou vazbu především k oběma rodičům. Jedná se o výraz emočně přiměřeně saturovaného a rozvíjejícího se dítěte, které se v přítomnosti rodičů cítí jistě a klidně, podstatněji nevnímá rozpad rodiny a na současnou situaci je dostatečně adaptován.

Diagnostická rozvaha:

Cíleným psychologickým vyšetřením nezletilého **Filipa** [REDACTED] nar. [REDACTED] bylo zjištěno, že se jedná o normálně se rozvíjející dítě, v rámci jeho věkové normy. Nebyly zjištěny žádné znaky disharmonie vývoje, které by měla vztah k rodinné situaci. Vztah k oběma rodičům je dobře vytvořen, je pevný a emočně dobře saturovaný. V současné době je přítomna jen mírná preference matky. Tato skutečnost však žádným způsobem nezpochybňuje

jeho kladný a pevný vztah k otci. Je spíše výrazem dosud nepřekonaných, biologicky podmíněných potřeb fixace na matku, která je zřejmá u většiny nezletilých dětí takto nízkého věku. Jeho osobnostní i intelektový vývoj probíhá do současné doby harmonicky při přiměřeně zvládané zátěži, kterou představuje střídavý typ výchovy. Nezletilý je na ni již dobře adaptován, akceptuje ji i na vědomé úrovni a nemá proti žádnému z rodičů ani jejich výchovnému stylu výhrady.

Cíleným psychologickým vyšetřením [REDAKCE], nar. [REDAKCE], otce nezletilého, bylo zjištěno, že struktura jeho osobnosti je normálně rozvinuta, s mírným rysem astenie. Emoční složka osobnosti je dostatečně vyžralá, aktuálně není přítomna emoční instabilita a sklon k dysforické reakci. Nebyly zjištěny znaky organického postižení centrální nervové soustavy ani znaky duševního onemocnění nebo poruchy osobnosti. Intelektové schopnosti jsou rozvinuty dobře, při středu pásma normy. Výchovné schopnosti otce nezletilého lze hodnotit jako přiměřené ve všech ohledech, s dostatečnou schopností empatie k potřebám nezletilého. Výchovné postoje odpovídají obvyklým vzorcům chování otce nezletilého dítěte a jsou nepochybně pro výchovu nezletilého dostatečné a přínosné. Rovněž přiměřeně rozvinuté intelektové schopnosti mu dávají dobré možnosti racionálního posouzení potřeb nezletilého a ty je schopen v plné míře saturovat. Otec nezletilého má dobré předpoklady pro zajištění přiměřené péče o něj jak psychické tak materiální.

Cíleným psychologickým vyšetřením [REDAKCE], nar. [REDAKCE], matky nezletilého, bylo zjištěno, že struktura její osobnosti akcentovaně strukturovaná, nekomplikovaná. Aktuálně je přítomna vyšší hladina úzkosti a přecitlivělosti. Emoční složka osobnosti je méně vyžralá, jsou mírně přítomny pithiatické prvky, aktuálně rovněž méně stabilní, s přítomnou pohotovostí k psychické závislosti. Zřejmá pohotovost k úzkostné reaktivitě v zátěži. V protokolu nejsou přítomny znaky svědčící pro duševní onemocnění, rovněž nejsou přítomny známky organického postižení centrální nervové soustavy. Výchovné schopnosti matky nezletilého lze hodnotit ještě jako přiměřené, s dostatečnou schopností

empatie k potřebám nezletilého. Výchovné postoje matky oproti postojům otce jsou méně pevné, s větším zaměřením na citovou vazbu mezi nimi. Tento vzorec chování však odpovídá běžným postojům matek k nezletilým dětem této věkové kategorie. Přiměřeně rozvinuté intelektové schopnosti dávají matce odpovídající možnosti racionálního posouzení potřeb nezletilého a ty je schopna v plné míře saturovat. Matka nezletilého má dostatečné předpoklady pro zajištění přiměřené péče o něj.

V osobnosti matky nebyly zjištěny takové znaky, které by svědčily jednoznačně pro poruchu osobnosti. Obecně byly zjištěny vyšší sklony k závislosti, které v jejím případě, vlivem méně urovnané životní kariéry /rozchod s manželem, dlouhodobá péče o nemocnou dceru i její primárně založenou úzkostnost/ vyústily ve zneužívání alkoholu. Tyto skutečnosti jsou zřejmé, potvrzovala je shodně posuzovaná i otec nezletilého. Posuzovaná v tomto ohledu nezapírala žádné skutečnosti a na problematiku zneužívání alkoholu má dostatečný náhled, který v současné době není pouze formální. Rovněž otec i matka souhlasně konstatovali, že v současné době a po dobu střídavé péče o syna se problémy s alkoholem nijak neprojeví a posuzovaná je schopna abstinovat. Z tohoto důvodu bylo upuštěno od dalšího znaleckého vyšetření znalcem psychiatrem, který by nepochybně konstatoval tyto skutečnosti a znalkyně využila možnosti podrobně s posuzovanou její situaci probrat, především s možnými negativními dopady na péči o nezletilého. Posuzovaná souhlasila s protialkoholní ambulantní léčbou jako zajišťovací, kterou bezprostředně zahájila v psychiatrické ambulanci MUDr. Tržického. Do ambulance dochází 2x v týdnu, užívá Antabus a plní dohodnuté podmínky ambulantní léčby. Tuto skutečnost si znalkyně před dokončením znaleckého posudku ověřila osobně jak kontaktem s posuzovanou, tak s jejím souhlasem i ověřením záznamů v její lékařské dokumentaci. Zároveň byla posuzovaná upozorněna na skutečnost, že pokud podmínky léčby poruší, bude upozorněna OSPOD k eventuálním dalším opatřením.

Podrobným znaleckým šetřením bylo zjištěno, že nezletilý Filip ve střídavé péči, kterou rodiče souhlasně deklarovali na OSPOD, dobře prosperuje, je na ni v současné době již dobře adaptován a jeho osobnostní a rozumový vývoj není touto formou péče v současné době nijak negativně ovlivněn. S ohledem na skutečnost, že oba rodiče mají přiměřené výchovné a osobnostní předpoklady pro péči o nezletilého a problémy, které matka v minulosti měla, jsou aktuálně adekvátním způsobem řešeny, přiklání se znalkyně k názoru, že není nutné měnit současnou střídavou výchovu rodičů, která se jeví jako přiměřená pro potřeby nezletilého. Tento typ výchovy zároveň umožňuje zcela pravidelný kontakt s oběma rodiči a zároveň jim umožňuje po dostatečně dlouhou dobu a v dostatečné intenzitě na nezletilého působit, což je ve prospěch jeho zdárného vývoje.

Odpovědi na dotazy soudu:

- 1) Vzájemný vztah mezi nezletilým a matkou je oboustranně pevný, kladný a dobře emocionálně sycený.
- 2) Vzájemný vztah mezi nezletilým a otcem je oboustranně pevný, kladný a dobře emocionálně sycený.
- 3) V současné době je u nezletilého zjiitelná mírná preference matky. Jedná se však o stav obvyklý u nezletilých dětí útlého věku, nebyly zjištěny jiné důvody této mírné preference a v žádném případě tato skutečnost nijak neznevýhodňuje otce nezletilého.
- 4) U matky nezletilého byla zjištěn vyšší sklon k psychické závislosti, který ve svém důsledku velmi pravděpodobně vedl ke zneužívání alkoholu. V současné době je však psychický stav matky stabilní a ambulantně probíhá její dobrovolná zajišťovací protialkoholní léčba.
- 5) Výchovné předpoklady obou rodičů jsou dostatečně rozvinuty pro péči o nezletilé dítě a nebyly zjištěny žádné skutečnosti, které by je v jejich výchovném působení omezovaly nebo jejich péči vylučovaly.
- 6) Střídavá péče rodičů, tak jak je po jejich dohodě praktikována se s ohledem na bezproblémový vývoj nezletilého a při jeho pevných a

kladných vztazích k oběma, jeví jako přiměřená jeho potřebám a znalkyně aktuálně neshledala důvody navrhopat jiné výchovné uspořádání.

- 7) Pravidelný kontakt s rodiči je důležitý pro zdárný vývoj dětské osobnosti a nyní praktikovaná střídavá péče tento kontakt s oběma rodiči činí rovnocenný. Dohodou rodičů dříve zvolené týdenní intervaly střídavé péče se s ohledem na věk nezletilého jeví jako vhodné.

Tento znalecký posudek jsem podala po náležitém poučení o významu znaleckého posudku z hlediska obecného zájmu, zejména o trestnosti vědomě nepravdivého posudku.

V Liberci, 8.08.2015

PhDr. Jindřiška Lejsková